

Այունյաց երկիր

ՀՈՐԵԶՆԱԲԹԻ
4 ՓԵՏՐՎԱՐԻ 2015Թ. №3 (346)
www.syuniacyerkir.am

**Բոլոր գոյերի սկիզբն
Ասված է, ամենայն
բարիքի սկիզբը՝
սեր, եւ բոլոր
շնորհների սկիզբը՝
խոհականությունը:**
ՍՈՒՐԲ ԶՈՎԿԱՆ ՈՐՈՒՆԵՑԻ

Ամփոփվեց 2014 թվականը

Տարածքային կառավարման եւ արտակարգ իրավիճակների նախարարությունների միացումից հետո առաջին անգամ ՀՀ ՏԿԱԻ նախարարության Սյունիքի տարածքային ստորաբաժանումները հանդես եկան կարգադրի հաշվետվությամբ. հունվարի 26-ին Սյունիքի մարզպետարանում տեղի ունեցավ 2014թ. աշխատանքների ամփոփումը:

Ողջունելով նիստի մասնակիցներին՝ Սյունիքի մարզպետ Սուրեն Խաչատրյանը նշեց, թե քանի որ այժմ գործում են մեկ նախարարության կազմում, այսուհետ առավել արդյունավետ կլինեն մարզպետարանի համագործակցությունն ու համատեղ աշխատանքն արտակարգ իրավիճակներում մարզը սպասարկող կառույցների հետ:

Սյունիքի մարզային փրկարարական վարչության պետ, փ/ծ գնդապետ Արթուր Հարությունյանը թվերի եւ փաստերի լեզվով ներկայացրեց անցած տարում իր ղեկավարած ծառայության կատարած աշխատանքները՝ նշելով նաեւ, թե ինչ են նախատեսում անել 2015-ին:

Ասեմք, որ 2014թ. Սյունիքի մարզում գրանցվել է 557 արտակարգ դեպք՝ 2013-ի 435-ի դիմաց. դրանց հետեւանքով զոհվել է 26, մարմնական վնասվածք ստացել՝ 87 մարդ, օգնություն է ցուցաբերվել 480 մարդու: Այսպիսով, մարզում արտակարգ դեպքերն աճել են 122-ով, զոհերի թիվը՝ ավելացել 10-ով, վիրավորներինը՝ 15-ով: Վարչության համար այս տարի ամենախոշոր արտակարգ տեխնածին դեպքը Կապանում բնակելի շենքի կողքով անցնող ջրատարի պայթյունն էր, որը 120 մլն դրամի վնաս է հասցրել բնակչությանը:

Սյունիքի մարզային հրդեհային եւ տեխնիկական անվտանգության տեսչության պետ Միշա Խաչատրյանը հայտնեց, որ 2014թ. իրենք հրդեհատեխնիկական հետազոտություններ են իրականացրել սպասարկվող տարածքի 907 օբյեկտում, այդ թվում՝ Կապանի եւ Ագարակի կոմբինատներում: Դրանց արդյունքում կազմել են կարգադրագրեր, համձեռվ օբյեկտների ղեկավարներին՝ թերությունները վերացնելու համար: Ստուգվել է 24 օբյեկտ, գնահատվել՝ 903 օբյեկտի անհատական ռիսկայնությունը: Հրդեհային անվտանգության կանոնների խախտման կամ չկատարման համար 46 անձ ենթարկվել է վարչական պատասխանատվության՝ տուգանքի ձեւով՝ 1 մլն 705 000 դրամի չափով:

Անցած տարվա իրենց աշխատանքներն ամփոփեցին նաեւ «Սեյսմիկ պաշտպանության հարավային ծառայության» եւ «Սեյսմիկ պաշտպանության արեւելյան ծառայության» (Արցախ) ղեկավարները: Նրանք ներկայացրին նաեւ տարածաշրջանի սեյսմիկ ռիսկերն ու իրենց խնդիրները:

Հարավային ծառայության ղեկավար Ստեփան Բաղդասարյանի տեղեկացմամբ 2014 թվականին Սյունիքում գրանցվել է 245 երկրաշարժ:

«Հայաստանի հիդրոօդերևութաբանության եւ մոնիտորինգի պետական ծառայության» մարզային համակարգող Ժ.Գեւորգյանը ներկայացրեց, թե նախորդ տարի որ կառույցներն ինչ ծառայություններ են մատուցել: Հայտնեց նաեւ, որ «Ձանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» փակ բաժնետիրական ընկերության հետ պայմանավորվածության համաձայն, ձեռնարկությանը մատուցած հիդրոմետ ծառայության դիմաց, թանկարժեք օդերևութաբանական ավտոմատ կայան ձեռք բերելու պայմանավորվածություն ունեն, որը շուտով կտեղադրվի մարզում: Երբ պարոն Գեւորգյանի ելույթից ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԷՏ 3

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍՅԱՆ. «Մենք մեզ վերապահում ենք կանխարգելիչ հարվածներ հասցնելու իրավունք»

Նոր իրավիճակ

«Մենք պատերազմ հրահրելու որեւէ պատճառ չունենք», - այդ մասին հայտարարել է նախագահ Սերժ Սարգսյանը, ով ՊՆ վարչական համալիրում մասնակցել է պաշտպանության նախարարին կից կոլեգիայի եւ հայկական բանակի կազմավորման 23-րդ փարեթարձին նվիրված հանդիսավոր նիստում:

«Մենք պատերազմ հրահրելու որեւէ պատճառ չունենք: Մենք ինքներս միջադեպեր չենք հրահրում: Դուք դրա մասին շատ լավ գիտեք: Եվ մենք երբեք նախատարձակ չենք լինում: Դա մեզ պետք չի բնակ: Սակայն մեր հանդեպ ձեռնարկված ցանկացած միջադեպի հետեւել եւ հետեւելու է հատուցման գործողություն: Մինչեւ վերջերս մեր ձեռնարկված պատասխան գործողությունները եղել են սիմետրիկ իրենց ձեւով եւ սիմետրիկ՝

ավելի մեծ կորուստներ հասցնելու առումով:

Այսուհետ կարող են տեղի ունենալ նաեւ ձեւով սիմետրիկ հատուցման գործողություններ: Տարզուխները բազմաթիվ անակնկալների պիտի սպասեն: Ավելին, մեր սահմաններին եւ շփման գծի երկայնքով ավելի մեծ եւ սպառնալից կուտակումների պարագայում մենք մեզ վերապահում ենք կանխարգելիչ հարվածներ հասցնելու իրավունքը», - նշել է նախագահը:

Ըստ Սարգսյանի՝ թող ոչ ոք չմտածի, որ մենք ձեռքներս ծալած սպասելու ենք, թե երբ է արհավիրքը մտնելու մեր տուն: «Մեզ համար արհավիրք պատրաստողի հանդեպ մենք պարտավոր ենք լինել անողորմ: Կրկնում են՝ դիմացինի արկածախնդրությունը կտիպի մեզ զնալ անդառնալի վնասների հասցման ճանապարհով:

Մենք հասկանում ենք, որ Արրբեջանի իշխանությունները պատրաստ են անխնայ կերպով մահվան բերան ուղարկել իրենց հարյուրավոր եւ հազարավոր քաղաքացիների՝ միայն թե իրենց աթոռները լինեն պաշտպանված: Բայց մենք չենք կարող հանդուրժել, որ դա կատարվի մեր քաղաքացիների կյանքերի ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԷՏ 2

Ժամերգություն եւ գովաբանական աղոթք՝ ուղղված Սուրբ Հովհան Որոտնեցուն՝ ծննդյան 700-ամյակի կապակցությամբ

Սյունիքի մարզպետ Սուրեն Խաչատրյանի եւ Սյունյաց թեմի առաջնորդական տեղապահ Մակար վարդապետ Հակոբյանի նախաձեռնությամբ հունվարի 29-ին Որոտնավանքի Սուրբ Կարապետ եկեղեցում տեղի ունեցավ ժամերգություն եւ գովաբանական աղոթք՝ ուղղված Սյունյաց աշխարհի բոլոր ժամանակների ամենաճանավոր գավակներից մեկին՝ Սուրբ Հովհան Որոտնեցուն՝ ծննդյան 700-ամյակի կապակցությամբ:

Սյունյաց թեմի առաջնորդական տեղապահ

ի գլխավորությամբ անցկացված ժամերգության ու գովաբանական աղոթքի ընթացքում, մասնակցությամբ հարյուրավոր սյունեցիների, մարդիկ իրենց աղոթքով խնդրում էին Սուրբ բարեխոսությունն առ Աստված, որ Տերը խաղաղություն եւ ստեղծագործ աշխատանքի հնարավորություն պարգևի Հայոց աշխարհին:

Աննախաղեպ միջոցառման եւ օրը, եւ վարդ պատահական չէին ընտրվել:

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԷՏ 4

Սուրբ Հովհան Որոտնեցի, մանրանկար

Արծվանիկը համայնքային յուրօրինակ կենտրոն կունենա

Վյուղադահողություն

Կապանի Արծվանիկ գյուղում դեռևս 1931 թվականին կառուցված դարոցի հին շենքում այսօր մեծ թափով շինարարական աշխատանքներ են ընթանում: Դրանց ավարտից հետո համայնքը կունենա երիտասարդների ժամանցի վայր, մանկապարտեզի ավելի ընդարձակ տարածք ու բուժկենտրոնի համար նորոգված նոր սենյակներ:

Այդ ամենն իրականացնող «Չանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» փակ բաժնետիրական ընկերությունն է, ինչի համար արդեն ութ տարի համայնքը ղեկավարող Անուշավան Հարությունյանը շնորհակալություն է հայտնում ընկերության տնօրենությանը:

«Քանի որ Արծվանիկում է գտնվում «Չանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲ ընկերության պաշտոնառն, եւ կոմբինատի գործունեությունն ուղղակիորեն կապվում է մեր գյուղի հետ, ձեռնարկության ղեկավար կազմի փոփոխությունից հետո հանդիպում խնդրեցի: Լսել են իմ պահանջներն ու խնդրանքները, ներկայացրել են, թե ինչի կարիք ունի համայնքը», – պատմում է գյուղապետը: Նրա համար նախ առաջնային է եղել գյուղում երիտասարդների համար մի հավաքատեղի-ժամանցի վայր ունենալը: Եվ իրեն լսելուց անմիջապես հետո կոմբինատի շինարարական բրիգադն աշխատանքներ է սկսել գյուղում:

Շենքի մի փոքրիկ հատվածում տեղավորված է նաև գյուղապետի ու համայնքին օգնող անհատ բարերարի միջոցներով բացված մանկապարտեզը, որտեղ արծվանիկից

12 երեխա է հաճախում: Բայց վերանորոգված, կահավորված տարածքը շատ փոքր է, եւ գյուղապետի հաջորդ խնդրանքը եղել է տվյալ տարածքի ընդլայնումը: Այդ նախաձեռնությունը եւս կյանքի է կոչվել. մանկապարտեզը նոր խաղասենյակ կունենա, կվերանորոգվի նաև ՆՈՒՀ-ի մուտքը, եւ, որ ամենակարևորն ու հրատապն էր, սանհանգույցը:

Բացի այս ամենից, արծվանիկցիներին մտահոգում էր բուժկենտրոնի վիճակը. դրա համար հատկապես սենյակները գտնվում են գյուղի մշակույթի տան մի մասում, որը վթարային է. գյուղապետի հավաստմամբ՝ գյուղացիները վախով են այդտեղ մտնում: Իրենք «Չանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ-ին դիմել են նաև բուժկենտրոնի նոր տարածքը կարգի բերելու խնդրանքով, եւ վերոնշյալ նորոգվող շենքում սենյակներ են բարեկարգվում բուժ-

կետն այստեղ տեղափոխելու համար:

Անուշավան Հարությունյանը նշում է, թե քանի որ գործ ունեն հին շենքի հետ, շինարարության ընթացքում աշխատողները բախվում են նոր խնդիրների, աշխատանքի ծավալն անընդհատ աճում է, բայց նրանք կատարում են ամեն անհրաժեշտը համայնքին բարեկարգ տարածք մվիրելու համար: Այս ամենի համար համայնքապետը նաև իր համագյուղացիների գոհունակությունն է փոխանցում կոմբինատի ղեկավարությանը՝ հույս հայտնելով, որ համագործակցությունն ու ներդրումները համայնքում կշարունակվեն:

Ըստ ելույթի, համայնքային կյանքի այս կարևոր կառույցները միավորող շենքը յուրօրինակ կենտրոն կդառնա Արծվանիկի համար:
ԱՐՄԻՆԵ ԱՎԱԳՅԱՆ

Հանրային քննարկում «Օրիոս» կենտրոնում

Հունվարի 27-ին Կապանի «Օրիոս» կենտրոնում «Բլեքսթերգ էներջի Արմենիա» ՍՊԸ-ն հասարակական կազմակերպությունների, ազդակիր գյուղական համայնքների ղեկավարների, պետական մարմինների ներկայացուցիչների հետ անցկացրեց հանրային քննարկում ներկայացնելու Սյունիքում նավթի եւ գազի պաշարների հետախուզական աշխատանքներ նախատեսող իրենց նախագծի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության խնդիրները:

Նախագիծը ներկայացրին եւ մասնակիցների հարցերին պատասխանեցին ընկերության ներկայացուցիչ Քրիստինե Վարդանյանը, երկրաֆիզիկ Գեորգի Ասլանյանը, ՀՀ բնապահպանության նախարարության փորձագետ Ջարուհի Ջուռնալյանը: Տվյալ ՍՊԸ-ն Հայաստանում նավթ եւ գազ է որոնում Գեղարքունիքի, Վայոց ձորի եւ

Սյունիքի մարզերում: Մեր մարզում առաջիկա երկու տարում մի շարք գյուղական համայնքներում կիրականացվեն միայն երկրաբանահետախուզական ուսումնասիրություններ, կկազմվեն երկրաբանաֆիզիկական քարտեզներ. այս փուլում ընդամենը կուսումնասիրվեն տեղանքից հավաքված ապարները, հորատումներ չեն նախատեսվում:

Առաջին փուլի արդյունքների վերլուծությունից հետո միայն, եթե պաշարների հնարավոր առկայության նշաններ լինեն, ավելի խոր ուսումնասիրությունների, հորատումների կարիք կառաջանա:

Քանի որ ներկայիս հետազոտությունները շրջակա միջավայրի վրա որեւէ ազդեցություն չեն նախատեսում, ներկայից որոշեցին կողմ արտահայտվել նախագծին:
ԱՐՄԻՆԵ ԱՎԱԳՅԱՆ

Ամփոփվեց 2014 թվականը

ՍԿԻՉԸԸ ԷՏ 1

պարզվեց, որ իրենք հիդրոտեխնոլոգիայի կարգավորման կանխատեսումներից եւ վերլուծությունից զատ նաև ազդեցություններ են անում, օրինակ՝ ստուգում սերմացուի կենսունակությունը, նիստին ներկա ՀՀ ՏԿԱԻՆ փոխնախարար Արտաշես Բախչյանը մարզապետարանի գյուղվարչության պետին հարցրեց՝ իրենք օգտվո՞ւմ են դրանցից: Պարզվեց, որ գյուղվարչությունն այդ կանխատեսումներից տեղյակ չէ, տվյալ ծառայությունից չի օգտվում, ինչից հետո կոչ հնչեց՝ առավել արդյունավետ համագործակցել մարզի գլխավոր հիդրոտեխնոլոգիայի հետ եւ կիրառել ծառայության կանխատեսումները:

«Տեխնիկական անվտանգության ազգային կենտրոն» ՊՈԱԿ Սյունիքի մարզային ստորաբաժանման պետ Ռուբեն Մարտիրոսյանի զեկուցումից տեղեկացանք, որ 2014թ. մարզում կնքվել է տեխնիկական անվտանգության փորձաքննության 169 պայմանագիր:

Արթուր Հարությունյան, Սյունիքի մարզային փրկարարական վարչության պետ, փ/ծ գնդապետ

«Հատուկ լեռնափրկարար ծառայություն» ՓԲԸ Քաջարանի ջոկատի ղեկավար Դավիթ Պետրոսյանը նույնպես ներկայացրեց նախորդ տարվա աշխատանքները, որից պարզ դարձավ, որ 2014-ին նրանք փորձաքննության են ենթարկել 367 օբյեկտ:

ՀՀ ՏԿԱԻՆ փրկարար ծառայության տնօրենի տեղակալ, փ/ծ գեներալ-մայոր Նիկոլայ Գրիգորյանը, ով վարում էր նիստը, ամփոփելով լսածն ու գնահատական տալով զեկուցումներին եւ դրանցում նշված աշխատանքներին, ընդհանուր առմամբ դրական գնահատեց նշված կառույցների անցած տարվա աշխատանքը՝ չմոռանալով նշել նաև հաշվետվությունների թերությունները

մասին: «Նշում եք, որ արտակարգ դեպքերի, զոհերի եւ վիրավորների թիվն աճել է, բայց վերլուծություն չեք անում, թե ինչու, – ասաց նա: – Մասնավորապես ամենաշատ տեխնածին աղետներ գրանցող այս մարզում պիտի մարդկանց ավելի մատչելի տեղեկություններ տաք՝ խուճապային իրավիճակներից խուսափելու համար, պիտի բացատրեք, որ դեպքերին արձագանքումներն են շատացել...»:

Նա նաև նկատեց, որ բնապահպանական մեծ ազդեցություններ կրող մարզում զեկուցողները չանդրադարձան առկա բնապահպանական ռիսկերին, հորդորեց ոչ թե չոր թվեր ներկայացնել, այլ ավելի շատ «գնալ դեպի մարդը»: «Այսօր փրկա-

ՀՀ ՏԿԱԻՆ փ/ծ տնօրենի տեղակալ Նիկոլայ Գրիգորյանը, Սյունիքի մարզապետ Սուրեն Խաչատրյանը, ՀՀ ՏԿԱԻՆ փոխնախարար Արտաշես Բախչյանը

կար ծառայությունը մարդկանց օգնության է հասնում ոչ միայն շատ բարդ իրավիճակներում, այլև պարզ ու կենցաղային, երբ ընդամենը մեկ ընտանիքի համար դա կարող է արտակարգ իրավիճակ լինել...»:

Կապանի քաղաքապետ Աշոտ Հայրապետյանը եւ Քաջարանի քաղաքապետ Վարդան Գեորգյանը պատվոգրեր, շնորհակալագրեր, հուշանվերներ հանձնեցին նշված ստորաբաժանումների մի շարք աշխատակիցների՝ շնորհակալություն հայտնելով այս կառույցներին՝ համայնքների հետ համագործակցության, համայնքային կյանքում առաջացած խնդիրներում օգնելու համար:

Սյունիքի մարզապետ Սուրեն Խա-

չատրյանը, ուշադրություն հրավիրելով հանգամանքին, որ Սյունիքում բավականին շատ են ամեն տարի կրկնվող աղետները՝ սելավներ, անտառային հրդեհներ, սողանքներ, նկատեց, որ վերջին տարիներին մարզի փրկարար ծառայությունների աշխատանքում զգալի է դրական տեղաշարժը, որակի բարելավումը, եւ բոլոր ծառայություններին շնորհակալություն հայտնեց:

Նիստն ամփոփեց ՀՀ ՏԿԱԻՆ նախարարի տեղակալ Արտաշես Բախչյանը, ով, ի դեպ, յուրաքանչյուր ելույթից հետո մանրամասն հարցուփորձ էր անում զեկուցողներին եւ մատնանշում հաշվետվությունների թերությունները:
ԱՐՄԻՆԵ ԱՎԱԳՅԱՆ

Ժամերգությունն եւ գովաբանական աղոթք՝ ուղղված Սուրբ Հովհան Որոտնեցուն՝ ծննդյան 700-ամյակի կապակցությամբ

Ինչ պատիժ է նշանակվել Գորիսի Նախկին քաղաքապետին

Գորիսի Նախկին քաղաքապետ Նելսոն Ոսկանյանի դեմ հարուցված գործով դատաքննությունն ավարտվել է: Այս մասին NEWS.am-ը տեղեկացավ Դատական տեղեկատվական համակարգից:

Դատարանը որոշել է Նելսոն Ոսկանյանին մեղավոր ճանաչել ԲՕ-ի 308-րդ հոդվածի 1-ին մասով (երկրորդ դրվագով) եւ նշանակել պատիժ 300 հազար դրամ տուգանք, ինչպես նաեւ մեղավոր ճանաչել ԲՕ-ի 310 հոդվածով՝ նշանակելով պատիժ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու իրավունքից 4 տարի ժամկետով գրկելը: Նելսոն Ոսկանյանի նկատմամբ ընտրված ստորագրություն չի եռանալու մասին խափանման միջոցը թողնել անփոփոխ միջին դատավճռի օրինական ուժի մեջ մտնելը: Դատարանը նրա նկատմամբ կիրառել է համաներում եւ ազատել պատիժը կրելուց:

Այսպիսով, հանցանքների համակցությամբ՝ ԲՕ-ի 308-ի 1-ին մասով (երկրորդ դրվագով) եւ ԲՕ-ի 310-րդ հոդվածով նշանակված պատիժները լրիվ գումարելու միջոցով՝ որոշվել է վերջնական պատիժ նշանակել որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու իրավունքից գրկելը 4 տարի ժամկետով եւ տուգանք՝ 33-ում սահմանված նվազագույն աշխատավարձի երեքհարյուրապատիկի՝ 300.000 ՀՀ դրամի չափով:

Հիշեցնենք, որ ըստ մեղադրական եզրակացության՝ Նելսոն Ոսկանյանին մեղադրանք է առաջադրվել այն բանի համար, որ նա, հանդիսանալով պաշտոնատար անձ, օգտագործելով պաշտոնից բխող հեղինակությունը եւ անհատույց հողատարածք ձեռք բերելու անձնական շահագրգռվածությունից ելնելով, իր պաշտոնական դիրքը օգտագործել է ծառայության շահերին հակառակ, ինքն իրեն մվիրատվության պայմանագրով անհատույց օտարել է 900 քմ հողամասը՝ համայնքի օրինական շահերին պատճառելով նշանակալի 729.000 ՀՀ դրամ վնաս: Նախկին քաղաքապետի դեմ ընտրված խափանման միջոցը՝ ստորագրություն քաղաքից չբացակայելու մասին, չի փոխվել: Գործի դատավարությունն անցկացվել է Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանում՝ դատավոր Նապոլեոն Օհանյանի նախագահությամբ:

ՍԿԻՉԲԸ ԷՏ 1

Միջնադարի եռամեծար փիլիսոփա, ուսուցչապետ, գիտնական ու եկեղեցական-քաղաքական գործիչ Հովհան (Հովհաննես) Որոտնեցին ծնվել է 1315թ. հունվարի 29-ին (ըստ գիտության մեջ իշխող կարծիքի) Որոտնավանքին մերձ Վաղատին գյուղում, իսկ սկզբնական կրթությունը ստացել Որոտնավանքում: Հետագա գործունեության մի մասը եւս կապված է Որոտնավանքի հետ, որը պատմական գրականության մեջ հիշատակվում է մեկ այլ անվամբ եւս՝ Վաղատին վանք:

Մակար վարդապետ Հակոբյանի իր խոսքում համառոտակի ներկայացրեց նաեւ Սուրբ Հովհան Որոտնեցու կյանքի եւ գործունեության ուշագրավ դրվագները: Մասնավորապես՝ Հովհան Որոտնեցին կրթությունը կատարելագործել է Գլաձորի համալսարանում՝ Եսայի Նչեցու եւ Տիրատուր Կիլիկեցու ղեկավարությամբ:

Գլաձորի համալսարանի փակումից հետո (1338թ.) նա մեծ ջանքեր գործադրեց, որ հիմնվի Տաթևի տիեզերահռչակ համալսարանը, իսկ Տաթևում, դեռևս 9-րդ դարից, մեծ համբավ ուներ տեղի վարդապետարանը. համալսարանի ստեղծման գաղափարն իրականություն դարձավ 1373թ.:

Որոտնեցու մեկնությունները Սուրբ գրքի, Ավետարանների, Սաղմոսների վերաբերյալ եւ Արիստոտելի, Փիլոն Ալեքսանդրացու, Պորփյուրի աշխատությունների մասին մտել են հայ փիլիսոփայական մտքի պատմության ոսկե գրքի մեջ:

Հովհան Որոտնեցին մեր պատմության մեջ մնացել է որպես ունիթորների՝ Հռոմի պապի միսիոներների եւ նրանց հայ հետետորդների դեմ պայքարի դրոշակակիր:

Մեարոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանում պահվող բազմաթիվ ձեռագրերը վկայում են, որ Որոտնեցին հսկայական տաղանդի եւ հեղինակության տեր անձնավոր

ությունն էր: Ձեռագրերից մեկում նա համարվում է «*սուրբ եւ տիեզերահռչակ եւ երանաշնորհ թաթևապետ Հայաստանեաց*»: Մահվան առիթով մի սքանչելի ներբողեան է հյուսել նրա մեծահամբավ աշակերտը՝ Սուրբ Գրիգոր Տաթևացին՝ Որոտնեցու մահը համարելով «ցավազին աղետ», «անկշռելի տարակույս», «ծանրածանր տրտմություն»:

Հովհան Որոտնեցու ծագման վերաբերյալ գիտության մեջ շրջանառվում է երկու կարծիք՝ ա) սերուն է Սյունյաց Օրբելյանների նշանավոր տոհմից, բ) սերուն է (որ ավելի հավանական է) Սյունիքի բնիկ իշխանական տոհմից՝ Որոտշահերից, ովքեր Միսակի տոհմի շարունակությունն էին: Թովմա Մեծոփեցու «Պատմութիւն Լանկ-Թամուրայ եւ յաջորդաց իւրոց» գրքում հենց երկրորդ վարկածին է նախապատվություն տրվում, նշվում նաեւ հոր անունը՝ Իվանե:

Ժամերգությունից առաջ եւ հետո հավաքվածները գրուցում էին Որոտնավանքի հիմնադիրների մասին՝ հիշատակելով հատկապես սքազան անունները, ովքեր առնչվում են Աստծո այդ տաճարի կառուցման հետ: Առաջինն այդ շարքում, իհարկե, Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչն է. ըստ Ստեփանոս Օրբելյանի՝ «*այնտեղ վաղ ժամանակներից մի եկեղեցի կար Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ անունով, որը, կարծես, նրա կողմից էլ հիմնադրված էր...*» (Սյունիքի պատմություն, էջ 257):

Այդ օրը հնարավոր չէր չիղել Սյունյաց երանելի թագուհի Շահանուխտին (Սյունիքի առաջին թագավոր Սմբատի տիկնոջը), ով 1000թ. «*աստվածային մի հիշեցումից մղված, շինում է Վաղատնի գեղեցկակերտ ու վայելչաձեւ վանքը, որը դեռ վաղուց ուխտադիր մարդկանց վայր էր*» (Ստեփանոս Օրբելյան, Սյունիքի պատմություն, էջ 257): Խոսքը նախավկա Ստեփանոսի անվան եկեղեցու մասին է, որի գավիթում կամ աղոթատանն էլ թաղ-

ված է Սյունյաց թագուհի Շահանուխտը:

Հնարավոր չէր չիղել նաեւ Սմբատ թագավորի եւ Շահանուխտի որդի Սեւադային, ով էլ 1006թ. կառուցեց վանքի երրորդ եկեղեցին՝ Սուրբ Կարապետը:

Հունվարի 29-ին Որոտնավանքում տեղի ունեցած արարողությունը, ըստ էության, Սուրբ Հովհան Որոտնեցու ծննդյան 700-ամյակին նվիրված առաջին միջոցառումն էր: Տարվա ընթացքում,

ինչպես նշեցին Սյունիքի մարզպետ Սուրեն Խաչատրյանը, Սյունյաց թեմի առաջնորդական տեղապահ Մակար վարդապետ Հակոբյանը եւ Միսիանի քաղաքապետ Աղասի Հակոբջանյանը, տեղի կունենան այլ միջոցառումներ եւս:

Հ.Գ. Հայ առաքելական եկեղեցին Սուրբ Հովհան Որոտնեցու հիշատակը տոնում է Մեծ պահքի 20-րդ օրը (Մեծ պահքի Դ կիրակիի նախընթաց շաբաթ օրը):

ՆՈՒՐԱՐ ԴՎԱԹՅԱՆ

27 հունվարի 2015թ.

